Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2026/1698

13.7.2026

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2026/1698,

annettu 10 päivänä heinäkuuta 2026,

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti myönnettävästä kiireellisestä rahoitustuesta epäsuotuisista sääoloista ja luonnonkatastrofeista kärsineille maatalousaloille Kroatiassa, Kyproksessa, Portugalissa, Romaniassa ja Sloveniassa

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ([1]) ja erityisesti sen 221 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Keväällä ja kesällä 2025 Kroatiaan vaikuttivat useat epäsuotuisat sääolot. Kasvukauden alussa maaliskuun puolivälissä ja huhtikuun alussa oli kaksi kylmää jaksoa, joiden aikana esiintyi pakkasta. Samalla ajanjaksolla esiintyi myös liiallista sadetta ja kuivuutta, jotka vaikuttivat tiettyjen viljelykasvien satoihin. Näiden ongelmien yhteisvaikutus aiheutti huomattavaa vahinkoa luumujen, hasselpähkinöiden, viinitarhojen, sinimailasen ja sokerijuurikkaiden tuotannolle.

(2) Vuoden 2025 kesäkuukausina Kypros kärsi ankarasta kuivuudesta, joka johtui sateen puutteesta ja äärimmäisestä kuumuudesta. Sadevaje oli havaittavissa jo toukokuusta alkaen. Pitkittynyt kuivuus vaikutti peruuttamattomasti useisiin maatalouden aloihin ja viljelykasveihin ja vähensi merkittävästi sitrushedelmien, banaanien, viikunoiden, granaattiomenoiden, kaktusviikunoiden, viinitarhojen, oliiviöljyn ja syötäväksi tarkoitettujen oliivien, viljojen, rehun ja mehiläistuotteiden tuotantoa. Sen vuoksi myös nautojen, lampaiden ja vuohien rehukustannukset kasvoivat merkittävästi.

(3) Tammi-helmikuussa 2026 Portugaliin vaikutti Kristin-myrsky. Erittäin runsaat sateet, voimakkaat tuulet ja korkeat aallot aiheuttivat tulvia ja vakavia säätilaan liittyviä ilmiöitä, jotka tuhosivat maatalousmaata ja infrastruktuuria. Myrskystä aiheutui huomattavia maataloustuotannon menetyksiä. Myrskyn laajalle levinneet vaikutukset kohdistuivat peltokasvien, oliiviöljyn ja syötäväksi tarkoitettujen oliivien, hedelmien ja vihannesten, viinialan ja kotieläinalan tuotantoon.

(4) Kesällä 2025 useat epäsuotuisat sääolot vaikuttivat Romaniaan. Romania kärsi äärimmäisestä kuivuudesta, joka alkoi kesäkuussa ja jatkui pitkälle elokuuhun, jolloin ilmeni toistuvia helleaaltoja. Sää oli erittäin kuuma ja kuiva aikana, jolloin sadot olivat täysin kehittyneitä, mistä aiheutui huomattavia vahinkoja maissille ja auringonkukalle.

(5) Keväällä 2025 Sloveniaan vaikutti kaksi kylmää jaksoa maalis- ja huhtikuussa, jolloin lämpötilat laskivat useissa paikoissa pakkaselle. Näiden kahden pakkasjakson yhteisvaikutus kasvukauden alussa aiheutti merkittävää vahinkoa omenoiden tuotannolle.

(6) Näistä epäsuotuisista sääoloista ja luonnonkatastrofeista on aiheutunut Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian maataloustuottajille merkittäviä vahinkoja ja niiden seurauksena tulonmenetyksiä, jotka ovat vaarantaneet tilojen elinkelpoisuuden kyseisissä jäsenvaltioissa.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(7) Sen vuoksi olisi hyväksyttävä poikkeuksellinen toimenpide, jonka tarkoituksena on ratkaista Kroatiassa, Kyproksessa, Portugalissa, Romaniassa ja Sloveniassa esiintyneiden epäsuotuisien sääolojen ja luonnonkatastrofien seurauksena syntyneet erityiset ongelmat.

(8) Epäsuotuisista sääoloista ja luonnonkatastrofeista maataloustuottajille aiheutuneet merkittävät vahingot ja taloudelliset tappiot ovat asetuksen (EU) N:o 1308/2013 221 artiklassa tarkoitettu erityinen ongelma, jota ei voida helposti ratkaista mainitun asetuksen 219 tai 220 artiklan nojalla toteutettavilla toimenpiteillä. Tilanne ei liity tunnistettuun yksittäiseen markkinahäiriöön tai sen nimenomaiseen uhkaan. Se ei myöskään ole tilanne, joka edellyttäisi toimenpiteitä eläintautien leviämisen torjumiseksi tai kansanterveyden taikka eläinten tai kasvien terveyden riskeistä johtuvan kuluttajien luottamuksen menettämisen estämiseksi.

(9) Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian käytettävissä olevan määrän vahvistamisessa olisi otettava huomioon erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 ([2]) liitteessä V vahvistettujen suoria tukia koskevien nettoenimmäismäärien perusteella määräytyvä näiden jäsenvaltioiden painoarvo unionin maatalousalalla sekä epäsuotuisien sääolojen ja luonnonkatastrofien vaikutukset Kroatiassa, Kyproksessa, Portugalissa, Romaniassa ja Sloveniassa.

(10) Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian olisi jaettava kiireellinen rahoitustuki tehokkaimpien kanavien kautta puolueettomin, oikeudenmukaisin ja syrjimättömin perustein, joissa otetaan huomioon asianomaisten viljelijöiden kohtaamien vaikeuksien ja todellisten taloudellisten vahinkojen laajuus, kuten esimerkiksi tuotannonmenetysten vähimmäisprosenttiosuus tukikelpoisella alalla tai tukikelpoisten viljelykasvien osalta. Maiden olisi varmistettava, että vahinkoa kärsineet viljelijät ovat kiireellisen rahoitustuen lopullisia saajia, ja vältettävä markkinoiden tai kilpailun vääristyminen.

(11) Koska Kroatialle, Kyprokselle, Portugalille, Romanialle ja Slovenialle myönnettävät määrät korvaavat vain osan vahinkoa kärsineille viljelijöille aiheutuneista taloudellisista vaikeuksista, Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian olisi voitava myöntää näille viljelijöille kansallista lisätukea tässä asetuksessa vahvistetuin edellytyksin.

(12) Jotta Kroatialla, Kyproksella, Portugalilla, Romanialla ja Slovenialla olisi liikkumavaraa jakaa unionin kiireellinen rahoitustuki sen mukaisesti, mitä vahinkoa kärsineiden viljelijöiden tilanne edellyttää, olisi sallittava kyseisen kiireellisen rahoitustuen kasaantuminen muun sellaisen tuen kanssa, jota rahoitetaan Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta, mutta ilman että vahinkoa kärsineille viljelijöille maksettavat korvaukset kasvaisivat liiallisiksi.

(13) Liian suurten korvausten välttämiseksi Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian olisi otettava huomioon muista kansallisista tai unionin tukivälineistä tai yksityisistä vakuutusjärjestelmistä kyseisten taloudellisten tappioiden kattamiseen myönnetty tuki.

(14) Koska unionin kiireellinen rahoitustuki vahvistetaan euromääräisenä, yhdenmukaisen ja samanaikaisen soveltamisen varmistamiseksi on tarpeen vahvistaa päivämäärä sille jäsenvaltiolle, tässä tapauksessa Romanialle, joka ei ole ottanut käyttöön euroa, myönnettävän määrän muuntamiselle sen kansalliseksi valuutaksi. Koska tässä asetuksessa ei säädetä määräajasta kiireellisen rahoitustuen hakemusten jättämiselle, komission delegoidun asetuksen (EU) 2022/127 ([3]) 30 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi on aiheellista harkita tämän asetuksen voimaantulopäivän vahvistamista valuuttakurssin määräytymisperusteeksi tässä asetuksessa vahvistettujen määrien osalta.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Komission delegoitu asetus (EU) 2022/127, annettu 7 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 täydentämisestä maksajavirastoja ja muita elimiä, varainhoitoa, tilien tarkastamista ja hyväksymistä, vakuuksia sekä euron käyttöä koskevien sääntöjen osalta (EUVL L 20, 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(15) Tämän poikkeuksellisen toimenpiteen tehokkuuden varmistamiseksi tuensaajien olisi saatava nopeasti kiireellistä rahoitustukea. Lisäksi olisi varmistettava unionin talousarvion oikea-aikainen seuranta sekä maatalousalan varauksen ajantasainen seuranta ja tehokas käyttö, jotta voidaan maksimoida sen saatavuus ja parantaa valmiutta reagoida nopeasti uusiin kriiseihin. Sen vuoksi on aiheellista vahvistaa määräaika, johon mennessä jäsenvaltioiden on maksettava tämä tuki tuensaajille. Tämän päivämäärän jälkeen suoritettuihin maksuihin ei tulisi myöntää unionin rahoitusta.

(16) Unionin olisi näin ollen rahoitettava Kroatialle, Kyprokselle, Portugalille, Romanialle ja Slovenialle aiheutuneet menot tämän poikkeuksellisen toimenpiteen perusteella ainoastaan, jos kyseiset menot on toteutettu tiettyyn määräaikaan mennessä. Unionin kiireellinen rahoitustuki olisi sen vuoksi maksettava viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2027.

(17) Koska 28 päivän helmikuuta 2027 jälkeen suoritettuja maksuja ei voida ottaa huomioon, ei tulisi soveltaa delegoidun asetuksen (EU) 2022/127 5 artiklan 2 kohtaa, jossa säädetään määräajan jälkeen suoritettujen kuukausimaksujen suhteellisista vähennyksistä.

(18) Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian olisi toimitettava komissiolle yksityiskohtaiset tiedot tämän asetuksen täytäntöönpanosta, erityisesti kuvaus toimenpiteistä, tukikelpoisten maatalousalojen ja viljelykasvien määrittämisessä käytetyistä perusteista sekä asianomaisista maantieteellisistä alueista, jotta komissio voi seurata tällä asetuksella käyttöön otetun toimenpiteen tehokkuutta.

(19) Jotta voidaan varmistaa, että viljelijät saavat kiireellistä rahoitustukea mahdollisimman pian, Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian olisi sovellettava tätä asetusta viipymättä. Sen vuoksi tämän asetuksen olisi tultava voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

(20) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Asetetaan Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian saataville unionin tukea yhteensä 56 600 000 euroa poikkeuksellisen tuen myöntämiseksi viljelijöille tässä asetuksessa säädetyin edellytyksin.

2. Tämän asetuksen mukaisesti aiheutuneet unionin menot eivät saa ylittää seuraavia kokonaismääriä:

a) 4 400 000 euroa Kroatian osalta;

b) 4 600 000 euroa Kyproksen osalta;

c) 30 000 000 euroa Portugalin osalta;

d) 14 800 000 euroa Romanian osalta;

e) 2 800 000 euroa Slovenian osalta.

3. Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian on käytettävä 2 kohdassa tarkoitetut määrät toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on korvata eniten vahinkoa kärsineille viljelijöille epäsuotuisista sääoloista ja luonnonkatastrofeista vuosina 2025 ja 2026 aiheutuneet ja niiden tilojen elinkelpoisuuteen vaikuttavat taloudelliset tappiot.

Unionin kiireellistä rahoitustukea voidaan myöntää seuraaville viljelykasveille tai aloille:

a) Kroatiassa: luumut, hasselpähkinät, viinitarhat, sinimailanen ja sokerijuurikas;

b) Kyproksessa: sitrushedelmät, banaanit, viikunat, granaattiomenat, kaktusviikunat, viinitarhat, oliiviöljy ja syötäväksi tarkoitetut oliivit, viljat, rehukasvit, mehiläishoito, nautaeläimet, lampaat ja vuohet;

c) Portugalissa: peltokasvit, oliiviöljy ja syötäväksi tarkoitetut oliivit, hedelmät ja vihannekset, viiniala ja karjankasvatusala;

d) Romaniassa: auringonkukka ja maissi;

e) Sloveniassa: omenat.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava objektiivisin, oikeudenmukaisin ja syrjimättömin perustein, joissa otetaan huomioon vahinkoa kärsineille viljelijöille aiheutuneet tosiasialliset taloudelliset tappiot. Toimenpiteiden on oltava luonteeltaan sellaisia, että niistä johtuvilla maksuilla ei aiheuteta markkinoiden tai kilpailun vääristymistä.

5. Tässä asetuksessa säädetty kiireellinen taloudellinen rahoitustuki on rajoitettava viljelijöille maksettaviin korvauksiin tulonmenetyksistä, jotka aiheutuvat suoraan tukikelpoisille aloille ja viljelykasvien tuotannolle aiheutuneista vahingoista. Muut taloudelliset tappiot eivät ole tukikelpoisia tämän asetuksen nojalla.

6. Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian on varmistettava, että unionin kiireellisen rahoitustuen taloudellinen hyöty siirtyy viljelijöille täysimääräisenä, jos nämä eivät ole kyseisen tuen välittömiä saajia.

7. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuihin Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian menoihin, jotka liittyvät 3 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuviin maksuihin, voidaan myöntää unionin kiireellistä rahoitustukea ainoastaan, jos maksut suoritetaan viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2027.

8. Delegoidun asetuksen (EU) 2022/127 30 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi tämän asetuksen 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa vahvistettuihin määriin sovellettavan valuuttakurssin määräytymisperuste on tämän asetuksen voimaantulopäivä.

9. Tämän asetuksen mukainen unionin kiireellinen rahoitustuki voi kasautua muun tuen kanssa, jota rahoitetaan Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

10. Kroatia, Kypros, Portugali, Romania ja Slovenia voivat myöntää kansallista lisätukea 3 artiklan mukaisesti toteutettuihin toimenpiteisiin enintään kahtasataa prosenttia vastaavan määrän tämän artiklan 2 kohdassa vahvistetusta määrästä samoin objektiivisin ja syrjimättömin perustein ja edellyttäen, että maksuista ei aiheudu markkinoiden tai kilpailun vääristymistä eikä liian suuria korvauksia. Viljelykasvit ja alat, joille voidaan myöntää kansallista lisätukea, ovat samat kuin ne, joille voidaan myöntää unionin kiireellistä rahoitustukea. Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian on maksettava kansallinen lisätuki viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2027.

11. Liian suurten korvausten välttämiseksi Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian on tämän asetuksen mukaista rahoitustukea myöntäessään otettava huomioon muista kansallisista tai unionin tukivälineistä tai yksityisistä järjestelmistä asianomaisten taloudellisten tappioiden kattamiseen myönnetty tuki.

2 artikla

1. Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian on viipymättä ja viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2026 ilmoitettava komissiolle seuraavat tiedot 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä:

a) kuvaus toteutettavista toimenpiteistä;

b) tukikelpoisten maatalousalojen ja viljelykasvien määrittämisessä käytetyt perusteet sekä asianomaiset maantieteelliset alueet;

c) kiireelliseen rahoitustukeen oikeutettujen viljelijöiden määrittämisessä käytetyt perusteet sekä tukeen liittyvät määrät;

d) unionin kiireellisen rahoitustuen jakamisessa viljelijöille käytettävät menetelmät ja prosessit;

e) toimenpiteiden suunniteltu vaikutus tuotannon menetyksistä johtuvien taloudellisten tappioiden korvaamiseen viljelijöille;

f) toimet, joilla tarkastetaan toimenpiteiden suunniteltujen vaikutusten toteutuminen;

g) toimet kilpailun vääristymisen ja liiallisten korvausten estämiseksi;

h) unionin menojen maksuennuste jaoteltuna kuukausittain 28 päivään helmikuuta 2027 saakka;

i) edellä olevan 1 artiklan 9 kohdan nojalla myönnetyn kansallisen lisätuen taso;

j) toimet, jotka on toteutettava viljelijöiden tukikelpoisuuden valvomiseksi ja unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi.

2. Kroatian, Kyproksen, Portugalin, Romanian ja Slovenian on viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2027 ilmoitettava komissiolle toimenpidettä kohti maksetut kokonaismäärät tapauksen mukaan eriteltyinä unionin kiireelliseen rahoitustukeen ja kansalliseen lisätukeen, tuensaajien lukumäärä ja tyyppi sekä arvio toimenpiteen tehokkuudesta.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 10 päivänä heinäkuuta 2026.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Ursula VON DER LEYEN